

KÄMÄRIN ALUEEN IDEAKILPAILU
1.6.2009-16.11.2009

VARKAUDEN KÄMÄRIN ALUEEN IDEAKILPAILU

1.6.2009–16.11.2009

1 KILPAILUKUTSU	4
1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus	4
1.2 Osallistumisoikeus	4
1.3 Palkinnot	4
1.4 Palkintolautakunta	4
1.5 Kilpailuohjelman hyväksyminen ja kilpailukieli	5
1.6 Ohjelma-asiakirjojen luovutus	5
1.7 Kilpailun aikataulu	5
2 KILPAILUTEKNISET TIEDOT	5
2.1 Kilpailumateriaali	5
2.2 Kilpailua koskevat kysymykset	6
2.3 Kilpailun ratkaisu, tulosten julkistaminen ja näytteillepano	6
2.4 Kilpailuehdotusten käyttöoikeus	6
2.5 Kilpailuehdotusten palautus	6
2.6 Kilpailuehdotusten vakuuttaminen	6
3 KILPAILUTEHTÄVÄ	7
3.1 Kilpailutehtävän tausta	7
3.2 Kilpailualue	7
3.2.1 Kilpailualueen kuvaus	8
3.2.2 Kaavatilanne	12
3.2.3 Suojelupäätökset	14
3.2.4 Maanomistus	14
3.2.5 Liikenne	14
3.2.6 Palvelut, työpaikat, elinkeinotoiminta	14
3.2.7 Luonnonympäristö	14
3.2.8 Alueen historia	15
4 KILPAILUN TAVOITTEET	15
5 SUUNNITTELUOHJEET	16
6 ARVOSTELUPERUSTEET	16

7 EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET

17

7.1. Vaadittavat asiakirjat

17

7.2. Kilpailusalaisuus

17

7.3. Kilpailuehdotusten sisäänjätö

18

1 KILPAILUKUTSU

1.1 Kilpailun järjestäjä, luonne ja tarkoitus

Varkauden kaupunki järjestää yleisen arkkitehtuurikilpailun, joka koskee Kämärin aluetta Varkauden kaupungissa. Kilpailu on aatekilpailu, jonka tarkoituksena on ideoida Kämärin alueelle uusia toimintaratkaisuja, jotka kehittävät aluetta monipuolisena matkailu-, virkistys-vapaa-ajan- ja asumiskohteena. Kämärin aluetta voidaan kehittää täydentämällä rakennettuja alueita ja osittain ottaen käyttöön vielä rakentamattomia alueita. Kilpailuehdotuksessa on huomioitava Kämärin alueen arvokas luonnonympäristö ja kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennusperintö.

1.2 Osallistumisoikeus

Kilpailu on avoin kaikille. Ainakin yhdellä työryhmän ehdotuksen tekijältä edellytetään oikeutta harjoittaa arkkitehdin ammattia kotimaassaan.

1.3 Palkinnot

Palkintoina jaetaan 75 000 euroa seuraavasti:

1. palkinto	30 000 €
2. palkinto	20 000 €
3. palkinto	13 000 €

lunastus	6 000 €
lunastus	6 000 €

Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellä jakaa palkintosumman toisinkin Suomen Arkkitehtiiliiton kilpailusääntöjen edellyttämällä tavalla. Lisäksi palkintolautakunta voi halutessaan jakaa kunniamainintoja. Kilpailun järjestäjä voi halutessaan lunastaa edellisten lisäksi useampiakin ehdotuksia. Suomen Arkkitehtiiliitto perii kilpailusääntöjensä mukaisesti palkinnoista ja lunastuksista 7%. Palkinnot jaetaan SAFA:n kautta. Palkintosummille haetaan verovapautta.

1.4 Palkintolautakunta

Palkintolautakuntaan kuuluvat kilpailun järjestäjien nimeäminä:

Janne Kuronen	kh:n nimeämä luottamushenkilö, puheenjohtaja
Minna Selkoma	kh:n nimeämä luottamushenkilö
Juha Koivula	kh:n nimeämä luottamushenkilö
Hannu Tsupari	Kaupunginjohtaja
Petteri Wilenius	Kehitysjohtaja
Pekka Soininen	Elinkeinojohtaja
	Museotoimenjohtaja
Timo Kinanen	Kaupunginpuutarhuri
Satu Reisko	vs. Kaupunginarkkitehti
Ari Kupiainen	Tilapalvelupäällikkö
Jaana Huovinen	Suunnittelija, kilpailun sihteeri

Suomen arkkitehtiiliiton nimeäminä:

Zuzana Hrasko-Johnson	maisema-arkkitehti, MARK
Ilkka Halinen	Jyväskylän kaupunginarkkitehti, SAFA

Palkintolautakunta tulee tarvittaessa kuulemaan myös asiantuntijoita. Asiantuntijat eivät osallistu päätöksentekoon eikä heillä ole oikeutta osallistua kilpailuun.

1.5 Kilpailuohjelman hyväksyminen ja kilpailukieli

Kilpailuohjelma liitteineen on järjestäjän, palkintolautakunnan ja Suomen Arkkitehtiiliiton kilpailutoimikunnan hyväksymä. Kilpailukieli on suomi.

1.6 Ohjelma-asiakirjojen luovutus

Kilpailuohjelma on maksuton. Kilpailun verkkosivuilla www.varkaus.fi/kamari2009ideakilpailu on ladattavissa tämä kilpailuohjelma liitteineen. Verkkosivuilta löytyy myös muu kilpailuun kuuluva aineisto.

Kilpailijoilla on oikeus käyttää liitteenä olevaa kartta- ja kuva-aineistoa ainoastaan kilpailuehdotuksen laatimiseen. Aineiston osittainenkin käyttö muuhun tarkoitukseen on kielletty.

Kilpailuohjelman voi myös tilata tai noutaa 1.6.2009 lähtien osoitteesta:

Suomen Arkkitehtiiliitto
Runeberginkatu 5
FIN-00100 Helsinki
e-mail: kilpailut@safa.fi
puh: +358 (0)9 584 448

Varkauden kaupunki
Tekninen toimi/kaavoituspalvelut
PL208, 78201 VARKAUS, käyntiosoite: Ahlströminkatu 6
e-mail: jaana.huovinen@varkaus.fi
puh: 044 743 6225

1.7 Kilpailun aikataulu

Kilpailu alkaa	1.6.2009
Kilpailukysymysten jättö	15.7.2009
Vastaukset kysymyksiin	14.8.2009
Kilpailu päättyy	16.11.2009
Tulokset pyritään julkistamaan	1.2.2010

2 KILPAILUTEKNISET TIEDOT

2.1 Kilpailumateriaali

Kilpailun verkkosivuilta ladattava liitemateriaali:

1. Seutukaava (pdf)
2. Yleiskaava (pdf)
3. Kilpailualue ympäristöineen, opaskartta(pdf) 1:10 000
4. Meluselvitys
5. Ortokuva 1:10 000
6. Viistoilmakuvia alueelta v. 2008, kuvat: Suomen Ilmakuva Oy
7. Valokuvia kilpailualueelta
8. Pohjakartta AutoCAD 2000 (dwg)/zip
9. Pohjakartta AutoCAD 2000 (dxf)/zip
10. Kanavien Varkaus, Taipaleen kanava-alueen matkailun ja elinkeinotoiminnan kehittämishanke 2000
11. Kansallinen kaupunkipuisto-selvitys 2006 (pdf)
12. Ympäristölupa Kämärin alueen maarakenteille (polut) (pdf)
13. Selvitys kulttuuripolkukohteet, Varkauden museo/A. Savolainen 2005 (pdf)
14. Luonto- ja maisemaselvitys 2002 (pdf)
15. Keskustan ranta-alueiden kehittäminen 2000 (pdf)
16. Kämärin virkistysalue-suunnitelma, Kanavasaaren urheilukeskus: urheilupaikkojen suunnittelukilpailun olympialaisten kultamitali Lontoossa, arkkitehti Yrjö Lindegren (pdf)

- 17 Virkistysalue ja reittisuunnitelma 1985 (pdf)
- 18 Luontopolkukartta (pdf)
- 19 Liito-oravaselvitys (pdf)
- 20 Järvi-Suomen merenkulkupiirin suunnittelurajaukset
- 21 Taipale Paviljonki- motelli, piirustukset
- 22 Vanha jäähalli, piirustukset

2.2 Kilpailua koskevat kysymykset

Kilpailijalla on oikeus pyytää ohjelmaa koskevia selvityksiä ja lisätietoja. Kysymykset on tehtävä kirjallisesti nimimerkillä ja toimitettava ne sähköpostilla osoitteeseen: jaana.huovinen@varkaus.fi

Viitteeksi merkintä "Kämäri"

Sähköpostitse jätettyjen kysymysten tulee olla perillä viimeistään 15.7.2009. Kysymykset ja palkintolautakunnan vastaukset julkaistaan kilpailun kotisivulla www.varkaus.fi/kamari2009ideakilpailu ja Arkkitehti uutisissa.

2.3 Kilpailun ratkaisu, tulosten julkistaminen ja näytteillepano

Kilpailu ratkaistaan tammikuussa 2010. Tuloksesta annetaan välittömästi tieto kaikille palkittujen ja lunastettujen ehdotusten tekijöille ja julkistamistilaisuudessa tiedotusvälineille. Kilpailun tulos julkaistaan Varkauden kaupungin verkkosivuilla www.varkaus.fi, Arkkitehti uutisissa ja SAFAn verkkosivuilla www.safa.fi sekä myöhemmin Arkkitehtilehden kilpailuliitteessä.

Kilpailun ratkaisua koskeva palkintolautakunnan pöytäkirja on nähtävillä kilpailun verkkosivuilla. Kilpailusta tullaan järjestämään näyttely Varkaudessa, jossa ehdotuksiin on mahdollista tutustua.

2.4 Kilpailuehdotusten käyttöoikeus

Kilpailun järjestäjillä on omistusoikeus palkittuihin ja lunastettuihin kilpailuehdotuksiin tekijänoikeuden jäädessä ehdotuksen tekijälle. Varkauden kaupunki varaa itselleen oikeuden käyttää ja julkaista palkittujen ja lunastettujen töiden materiaalia korvauksetta. Lisäksi järjestäjällä ja SAFAla on oikeus käyttää ja luovuttaa kilpailuehdotusten aineistoa tutkimus- ja julkaisukäyttöön korvauksetta. Mahdollisen jatkoimeksiannon saaneella suunnittelijalla ja järjestäjällä on oikeus käyttää hyväkseen muiden palkittujen ehdotusten aiheita ja ideoita tekijänoikeuslain puitteissa.

2.5 Kilpailuehdotusten palautus

Kilpailuehdotuksia ei palauteta. Kilpailun päätyttyä palkitsemattomat ja lunastamattomat ehdotukset ovat noudettavissa kilpailun järjestäjältä kuukauden ajan kilpailun tulosten julkistamisesta. Tarkemmat ohjeet ilmoitetaan kilpailun verkkosivuilla kilpailun ratkettua.

2.6 Kilpailuehdotusten vakuuttaminen

Kilpailuehdotuksia ei vakuuteta järjestäjän toimesta. Kilpailijan on varauduttava säilyttämään ehdotuksensa alkuperäiskappaleet.

2.7 Kilpailun säännöt

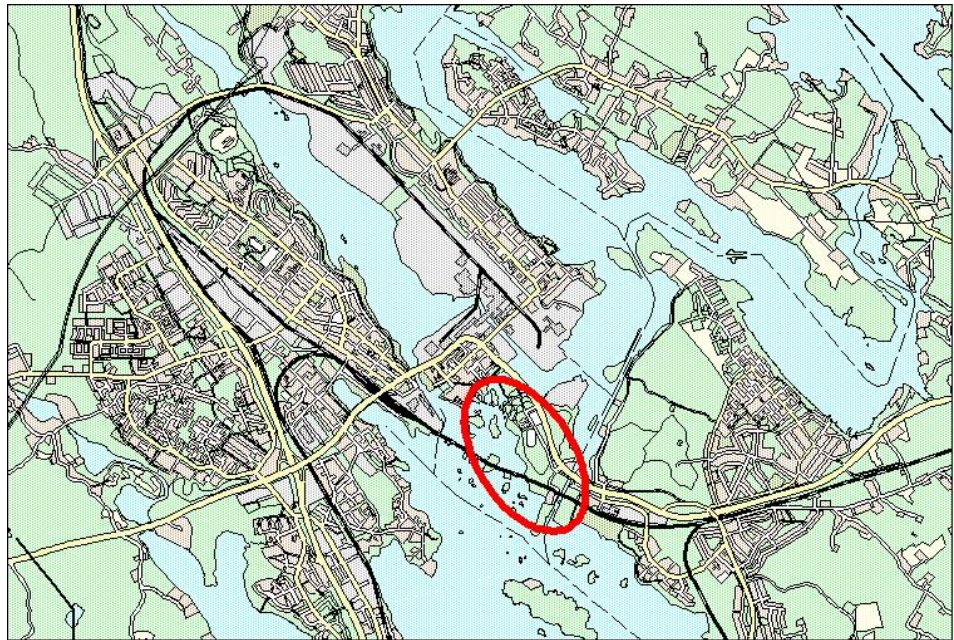
Kilpailussa noudatetaan SAFAn kilpailusääntöjä (www.safa.fi) sekä Architects Council of Europe ACE:n arkkitehtikilpailuihin liittyvää suositusta (www.ace-cae.org)

3 KILPAILUTEHTÄVÄ

3.1 Kilpailutehtävän tausta

Varkaus sijaitsee Järvi-Suomen sydämessä Pohjois-Savon maakunnassa noin 80 kilometrin etäisyydellä Kuopiosta etelään. Varkaus on vuonna 1815 perustetun ruukin ympärille muodostunut 23 000 asukkaan teollisuuskaupunki Keski-Savossa Saimaan syväväylän varrella. Varkauden kaupunkirakennetta rikkovat Saimaaseen kuuluvat järvenselät ja lahdet. Varkauden kaupunkikuvalle antaa voimakkaan leimansa teollisuus ja sen vaikutukset koko kaupungin muodostumiseen. Vesistöjen läheisyys ja ainutlaatuinen historia on synnyttänyt luonnonläheisen, nykyaikaisen, kehittyvän ja kansainvälisen kaupungin. Lisätietoja Varkaudesta löytyy kotisivuilta www.varkaus.fi.

3.2 Kilpailualue

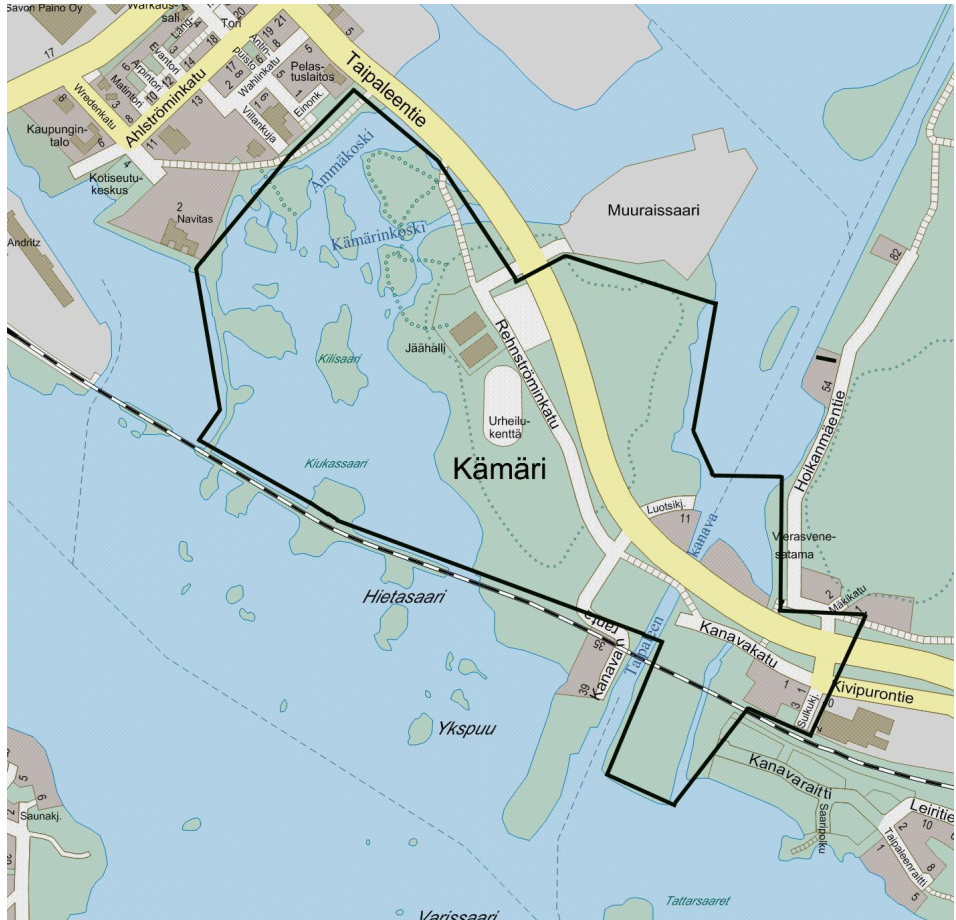
Kilpailualueen sijainti Varkauden kaupunkialueella

Kämärin kilpailualue sijaitsee Varkaudessa Päiviönsaaren kaakkoispuolella noin 0,5 kilometrin etäisyydellä keskustasta. Aluetta ympäröivät pohjoisessa Unnukan Niskaselkä sekä etelässä Haukivesi. Vesistöjä yhdistää Kämärin aluetta halkovat Ämmäkoski ja Kämärinkoski sekä Taipaleen kanavat. Aluetta halkovat itä-länsisuunnassa Varkaus-Joensuu valtatie (vt. 23) ja rautatie. Kämärinsaarella sijaitsee rinnakkaiskatuna noin kilometrin mittainen Rehnströminkatu, jonka kummastakin päästä jatkuu kevyenliikenteen väylät valtatie suuntaisesti. Kaakossa kevyenliikenteen väylä ylittää Taipaleen kanavan ja jatkuu pitkin Kanavakatua. Suunnittelualueen pinta-ala on n. 98 ha.

Suunnittelualueita voidaan pitää porttina ja maisemallisena solmukohtana saavuttaessa Varkauden kaupunkiin junalla tai autolla valtatieä 23 pitkin. Kämärin seutu on Varkauden kaupungin merkittävimpiä lähivirkistysalueita. Sitä käytetään mm. lenkkeilyyn, koirien ulkoiluttamiseen sekä luonnosta ja koskimaisemasta nauttimiseen. Vuosittain Kämärin alueella järjestetään kaupungin huomattavin matkailutapahtuma: Vekara-Varkaus. Vekara-Varkaus tapahtuma tukeutuu seikkailujen saareen ja tarjoaa lapsille mahdollisuuden nousta lavalle laulun, lausunnan, tanssin ja draaman toteuttajina (www.vekara-varkaus.fi). Alue tarjoaa puitteet elämysmatkalle satujen maailmaan. Virkistysarvoa lisäävät kaunis maisema, monimuotoinen luonto, kulttuuriarvot sekä helppo saavutettavuus. Viime vuosina alueelle on kohdistunut runsaasti erilaisia virkistys- ja lisärakentamispaineita, minkä vuoksi alueen hoidon ja käytön suunnittelu on tullut ajankohtaiseksi.

Suunnittelualueella sijaitseva Taipaleen kanava sijaitsee matkailullisesti otollisessa paikassa. Se on Järvi-Suomen merenkulkupiirin vesiliikennealuetta ja tarjoaa pysähdyspaikan Savonlinna-Kuopio välillä kulkeville veneilijöille. Valtatiellä 23 matkaa tuhansia autoilijoita päivittäin. Lisäksi Varkauden länsipuolisen valtatie 5 liikenne tuo potentiaalia käyttäjäkuntaa Taipaleen kanava-alueelle. Matkailun volyyymi kanava-alueella on 3000-4000 kävijää vuosittain.

3.2.1 Kilpailualueen kuvaus

Kilpailualueen rajaus. Ote kaupungin opaskartasta

Kämärin suunnittelualue voidaan erottaa kolmeksi toiminnaltaan erityyppiseksi alueeksi: **luontoalueeksi, urheilualueeksi ja Taipaleen kanava-alueeksi.**

Luontoalue

Luontoalue sijaitsee Varkauden keskustan tuntumassa. Siihen kuuluu Ämmäkosken, Linnakosken, Kattilakosken ja Kämärinkosken ympäristö lähisaarineen. Maa-alueisiin kuuluvat Kämärinsaari, Kanavasaari, Kattilasaari, Linnasaari ja Kalapirtinsaari. Aluetta rajaavat pohjoisessa ja lännessä Päiviönsaari, idässä valtatie 23 ja kaakossa urheilualueet.

Ympäristön yleisilme on säilynyt luonnonmukaisena. Alueen itäosassa Kämärinsaaren eteläosa, Kanavasaari, ja Kattilasaari muodostavat kiinteähkön pengertiellä toisiinsa liitetyn kokonaisuuden. Kämärinsaarta ja Kanavasaarta sekä Kanavasaarta ja Kattilasaarta erottavat vesialueet ovat pienipiirteisiä ja luovat alueelle suljetun maisemaidyllin tunnelmaa, jota lehtomainen kasvillisuus korostaa. Kalapirtinsaaren eteläkärki on luonteeltaan rakennettua ja raivattua ja liittyy saarella olevaan pihapiiriin. Kalapirtinsaaren eteläpuolella sijaitseva pieni Linnasaari poikkeaa luonteeltaan edellisistä. Sen maasto kohoaa jyrkemmin

ja metsä on mäntyvaltaista. Luontoalueella kasvillisuustyypit vaihtelevat kallioiden kuivista kankaista koskialueen reheväkasvuisiin lehtomaihin. Valtaosa alueesta on tuoretta ja lehtomaista mustikkakangasta. Parhaat lehtoalueet sijaitsevat alueen pohjoisosan koskialueilla. Luontoarvoihin voi tutustua kilpailun verkkosivuilta ladattavasta liitemateriaalista: Varkauden Kämärin alueen hoito- ja käyttösuunnitelma.

Rakennettua ympäristöä on Koskipuiston alueen itäosassa, Kanavasaassa. Rakennuksien sijainnit näkyvät liitekartassa sivulla 12. Lottakahvio Sampola I valmistui Kämärinkosken varteen vuonna 1939 arkkitehti Arvid Tolletin piirustusten mukaan. Kahviorakennuksen lisäksi vuosina 1937 - 1939 tehtiin pihapiiriin jääkellari ja piharakennus. Rakennukset lahjoitti suojeluskunnalle A. Ahlström Oy ja kahvion ylläpitäjäksi tuli suojeluskuntien alainen Lotta Svärd- liike. Kahvio toimi aina jatkosodan loppumiseen saakka, jolloin järjestön toiminta lakkautettiin. Rakennus palasi A. Ahlström Oy:n omistukseen. Sampola I oli sen jälkeen asuinkäytössä vuoteen 1957 saakka, jonka jälkeen Partio-Unnukka ry sai sen käyttöönsä. Sampola II valmistui vuonna 1959 metsämiesten kerhotilaksi. Myöhemmin myös se siirtyi partiolaisten käyttöön. Kolmas alueella sijaitseva rakennus, Kalapirtti, sijaitsee Arpinjoen ja Ämmäkosken alajuoksun välissä. Kalapirtin rakennusaika ei ole tiedossa, mutta nykyisellä paikallaan se on ollut vuodesta 1896. Alueella oli 1920- 1940 luvulla yksityisuimala, jonka rantarakennuksena Kalapirtti toimi. 1940-luvulla Kalapirtti otettiin asuinkäyttöön. Arkkitehti Paul Bemoulli-Vesterä asui rakennuksessa tehden alustavia suunnitelmia Alvar Aallolle ja tyyppi- ja sisustuksia Varkauden talotehtaalle. Asuinkäytössä Kalapirtti oli vuoteen 1976 saakka, jonka jälkeen rakennus on ollut Varkauden Urheilukalastajat ry:n käytössä. Kulku Kalapirtille on järjestetty puusiltaa pitkin.

Alueella on opastettu luontopolku ja suhteellisen tiheä olemassa oleva polkuverkosto, joka kulkee pääosin rantaviivaa seuraillen. Kämärin luontopolku alkaa Ämmäkosken kävelysillan Kämärin puoleisen pääntuntumasta, jossa on karttaopastetaulu. Kanavasaaren ja Kattilasaaren välillä on pengertieyhteys. Siltayhteyksiä on rakennettu Kämärinsaaresta Kattilasaareen sekä Kalapirtinsaaren ja sen eteläpuolisen saaren välille. Kehittämissuunnitelmissa on lisätä siltayhteys Kalapirtinsaaresta Linnasaaren kautta Kattilasaareen. Siltayhteyksien myötä liikkuminen saarissa on lisääntynyt. Alueen kaakkoisosassa on erillinen koiralatu. Latu kulkee Partiomajan pihapiiriä sivuten etelään.

Kämärin luontoalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Päiviönsaaren keskusta-alue. Luonnonkauniit Kämärin saaret ja Ämmäkosken rannat halutaan sitoa osaksi keskustan virkistysalueverkostoa.

Urheilualue

Kämärin alueella voimakkaimmin on rakentunut jääturheilukeskuksen alue. Urheilualue sijaitsee luontoalueen ja Taipaleen kanava-alueen välissä. Vanhan tekojääradan päälle on rakennettu 1970-luvulla tekstiilipintainen halli ja vuonna 2002 rakennettu kilpailua varten mitoitettu jäähalli. Vanha halli kunnostettiin harjoitushalliksi kilpailuhallin rakentamisen yhteydessä. Harjoitushallia käyttävät juniorijääkiekkoilijat ja koululaiset. Harjoitushallin käyttöaste on 60%. Kesäisin harjoitushallilla ei ole käyttöä. Tekojääradan ympäristössä on vuonna 1958 rakennettu katsomorakennus, jossa on myös entiset pukuhuone- ja huoltotilat. Lisäksi kentän viereen on rakennettu kahvilarakennus vuonna 1992 sekä uudet pesu- ja pukuhuonetilat vuonna 1998.

Aluetta halkovat Rehnströminkatu ja valtatie 23. Rantaa pitkin kulkee Kämärinsaarelta lähtevä luontopolku. Ranta-alueelta löytyvät suunnittelun luonnon ja maiseman kannalta toiseksi arvokkaimmat osa-alueet. Alueella sijaitsee kaupungin uimaranta

Taipaleen kanava-alue

Taipaleen kanava-alueella sijaitsevat uusi ja vanha kanava, vierasvenesatama ja Järvipelastajien tukikohta. Vanha kanava on Suomen ensimmäinen ja myös vanhin säilynyt valtion rakentama sulkukanava. Kanava on edustava esimerkki 1800-luvun puolivälin kivi-, vesirakennus-, insinööritaidoista ja liittyy kiinteästi Itä-Suomen kanavoinnin historiaan. Kanava-alue on valtakunnallisesti arvokas kulttuurihistoriallinen sekä vesi- ja muun liikenteen historian kohde. Tänä päivänä kanava tarjoaa matkailijoille vain viitteen menneestä. Tietoa ja mielikuvitusta omaavat kävijät voivat tuntea ja nähdä, kuinka kanava aikoinaan toimi ja millaista elämää kanavan ympärillä vietettiin.

Alueen maisemaa hallitsevat kanavan rakenteet. Kanavien välistä aluetta sekä rantoja on voimakkaasti muokattu sekä rakennettu vesiliikenteen ehdoilla. Ranta-alueet ovat rakentuneet kanavan käytön mukaan. Ympäristö muuttuu lyhyellä matkalla luonnonvaraiseksi kanavasta pois päin mentäessä muodostaen samalla metsäisen maiseman. Vierasvenesataman puoleinen alue on havupuuvaltaista aluetta. Kanava-alueen keskiosa on hoidettua puistomaista aluetta. Alueen länsireunalla oleva luotsiaseman ympäristö on sekametsää, pääosin kuusta ja koivua. Kanavan reunat ovat hoidettuja puistoalueita.

Alueen rakennuskanta liittyy Kanavan toimintaan, vierasvenesataman palveluihin ja alueen itäosassa sijaitsevaan Taipale-paviljonki motelliin. Uuden ja vanhan kanavan välissä sijaitseva kanavamuseo toimii entisessä tielaitoksen keskuskorjaamossa. Museossa esitellään kanavoinnin, kanavarakentamisen ja -toiminnan historiaa. Kaksikerroksisen rakennuksen yläkerta on varattu vaihtuville näyttelyille. Kanavamuseoon liittyy kiinteästi Taipaleen 160-vuotinen vanha kanava ja toiminnassa oleva kanava sekä alueen moninainen historia. Lisäksi museossa toimivat vuokralaisina kahvio ja valokuvaharrastajan studio sekä metalli-, taide- ja käsityöpaja Kanavan paja. Näyttelytoimintaa pyörittää Varkauden museo. Käsityöpaja toimii ympärivuotisesti. Alueelle toivottaisiin lisää käsityöläisiä elävöittämään Kanavamuseon toimintaa. Satamatoimisto/luotsiaseman rakennus on ainut vanha rakennus, joka on säilynyt Taipaleen kanavalla. Rakennus on valmistunut v. 1872 ja se ei ole ulkoisesti juurikaan muuttunut kuistia lukuun ottamatta. Sisällä on tehty huonejärjestyksessä muutoksia viimeisen peruskorjauksen yhteydessä v. 1991. Rakennuksen kerrosala on noin 100 m². Asunnon pohjoispuolella on 1900-luvulla valmistunut saunarakennus. Uuden ja vanhan kanavan välissä sijaitsee Järvi-Suomen merenkulkupiirin omistama rivitalo. Rivitalo on aikoinaan rakennettu kanavan työntekijöiden asunnoiksi. Tällä hetkellä rakennukselle ei ole käyttöä ja Järvi-Suomen merenkulkupiiri on aikeissa purkaa rakennuksen. Vanhan sulkukanavan lähellä, alueen itälaidalla sijaitseva motelli Taipale-paviljonki on rakennettu v. 1976 (2803 k-m²). Tällä hetkellä motellissa ei ole ravintola- ja majoitustoimintaa ja se on päässyt rappeutumaan. Rakennusta on hyödynnetty poliisikoirien koulutukseen.

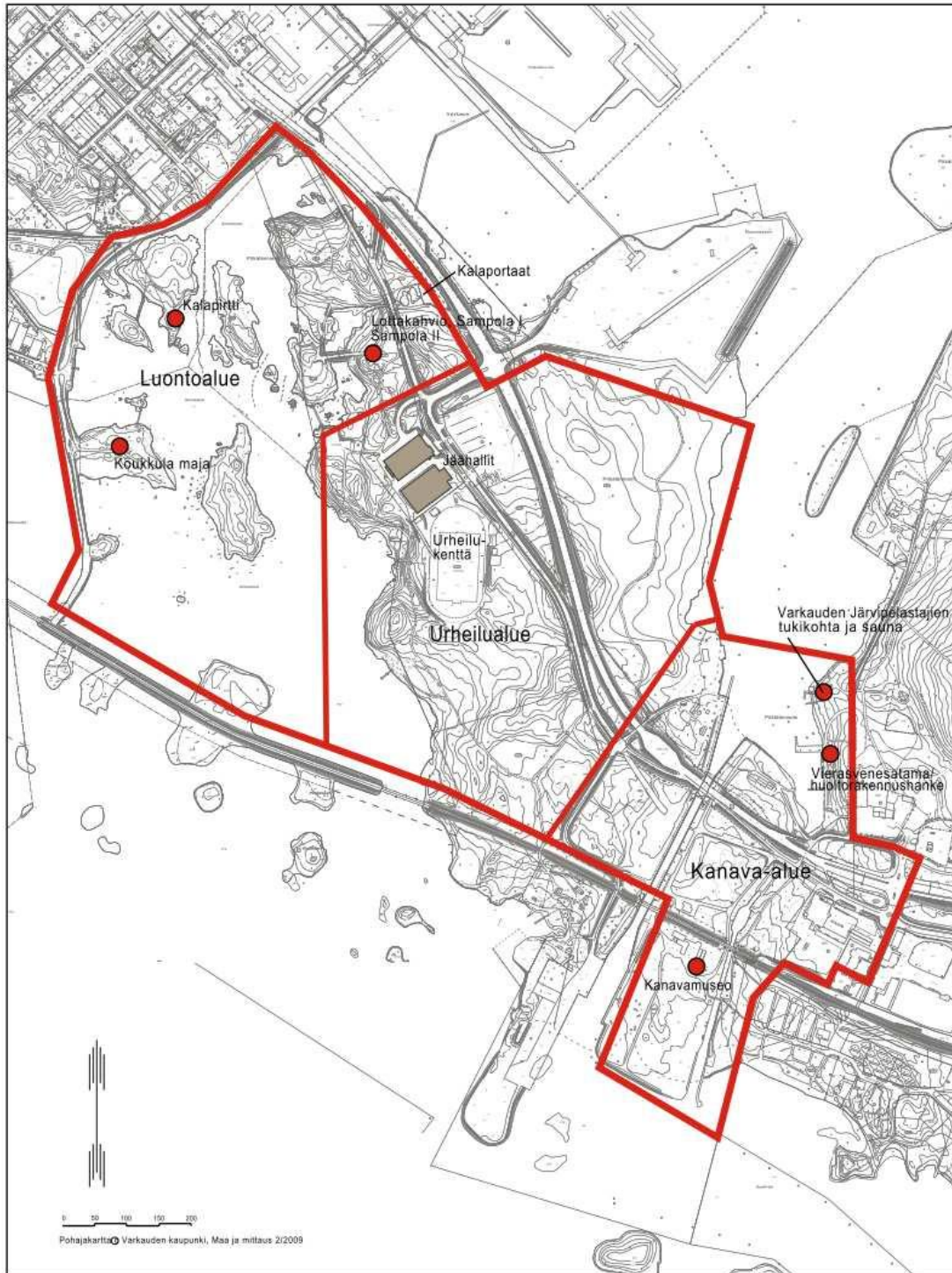
Taipaleen kanava yhdistää Unnukan Niskäselän ja Haukiveden.

Vierasvenesatama sijoittuu pieneen lahden poukamaan Taipaleen kanavaan menevän laivaväylän läheisyyteen. Rannassa on ollut laituri 1980-luvun alkupuolelta lähtien. Ulokelaiturissa on paikat vierasveneille, pelastuslaitoksen laivalle, sukellusseuran tukialukselle ja muutamalle kotialukselle. Pienempi betoniponttonilaituri on vierasveneille. Alueella on noin 20 venepaikkaa. Maalaiturilla on polttoaineen jakelupiste ja septitankin tyhjennys. Toukokuussa 2009 alueelle valmistuu uusi polttoainerakennus ja huoltorakennus suihku- ja wc-tiloineen. Vierasvenesataman lahden pohjassa on pieni sulkuluukku ja oja, jonka kautta vesi virtaa vanhaan museokanavaan. Museokanavan vanhan uoman alkuosa sijoittuu pääosin valtatie 23:n alle.

Taipaleen vierassatama on ainoa ulkopaikkakuntalaisille veneilijöille palveluja tarjoava satama Varkaudessa. Mielenkiintoinen, kaunis ja suojaisa sijainti tekevät satamasta puoleensavetävän. Vierasvenesatamassa yöpyy kesäisin 300 matkailijaa.

Varkauden järvipelastajien tukikohta sijaitsee vierassataman viereisellä numialueella. Tukikohdassa sijaitsevat sauna, kokoontumistilat ja varastotilaa. Rannalla on kaksi laituria sekä pelastusveneen suojarakennus. Laiturit ovat ns. pelastuslaitureita. Tukikohdassa järjestetään kokoontumis- ja koulutustilaisuuksia sekä säilytetään pelastusvälineistöä. Sauna on myös vierasvenesataman asiakkaiden käytössä.

Eteläreunalla on pieni pumppaamorakennus, jonka kautta raakavesi on pumpattu Kivipurontielle olevan teollisuuden käyttöön. Tällä hetkellä raakavettä ei pumpata, mutta varauksena vedenottomahdollisuus on säilytetty. Vedenottoputki sijoittuu vierasvenesataman laitureiden läheisyyteen.

Kämärin ideakilpailu Suunnittelualue

3.2.2 Kaavatilanne

Kaava-alue ei ole asuinalueita. Alueella on merkitystä virkistyskäytössä, ulkoilualueena sekä vapaa-ajan veneliikenteelle. Kaava-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä rakennusten määrä on vähäinen. Alueella ei ole tiivistä kaupunkirakentamista. Kaavat eivät sido kilpailijoita. Ajankohtaiseksi on tullut uuden yleiskaavan laatiminen Varkauteen. Kaavoja pyritään muuttamaan ideoiden pohjalta.

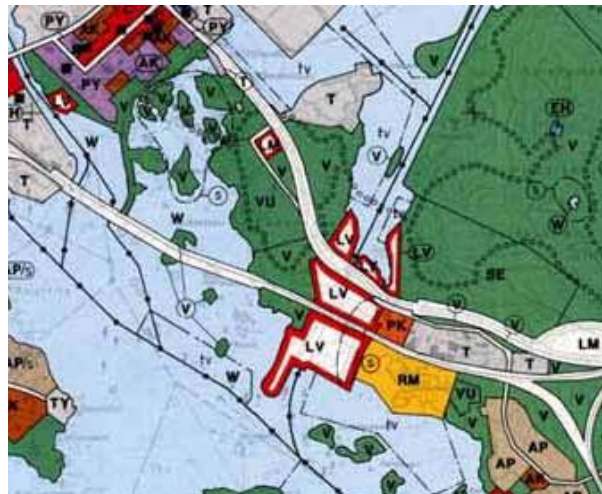

Ote Varkauden alueen seutukaavasta

Seutukaava:

Alueella on voimassa Ympäristöministeriön 4.9.1995 vahvistama seutukaava. Uuden maakuntakaavan luonnos on nähtävillä Pohjois-Savon liiton sivuilla (www.pohjois-savo.fi). Seutukaavassa kilpailualue on merkitty seuraavin kaavamerkinnoin:

VL	lähivirkistysalue
LV	satama tai laituri
LU	uiton toimintapaikka

Ote Varkauden yleiskaavasta

Varkauden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 5.9.1988 Varkauden yleiskaavan 2000. Yleiskaava on oikeusvaikutukseton. Yleiskaavassa suunnittelualue on merkitty seuraavin kaavamerkinnoin:

V	virkistysalue
VU	urheilu- ja virkistyspalveluiden alue
T	teollisuus- ja varastoalue
LM	tieliikennealue
LV	vesiliikennealue

3.2.3 Suojelupäätökset

Varkauden kaupungin valtuuston päätöksen 16.6.1997 § 97 mukaisesti Taipaleen kanavat kuuluvat suojeluluokkaan 4 (ympäristön säilyttäminen/suojeltava alue) ja Varkauden Luotsiasema suojeluluokkaan 1 (ehdoton purkukielto, säilyttävä suojelu).

3.2.4 Maanomistus

Alueen maa- ja vesialueiden omistajia ovat Suomen valtio/Merenkulkulaitos, Savo Karjalan tiepiiri, A. Ahlström Osakeyhtiö ja Varkauden kaupunki. Maanomistajiin on oltu yhteydessä ideakilpailua laadittaessa ja kaikki ovat suhtautuneet hankkeeseen avoimesti.

3.2.5 Liikenne

Suunnittelualueella sijaitsevat Joensuu-Pieksämäki-rata sekä valtatie 23. Liikennemäärän ennuste vuoteen 2020 on noin 14000 ajoa/vrk. Sallittu ajonopeus alueelle on 50 km/h.

Suunnittelualueelle sijoittuu Taipaleen kanava sekä laivaväylä, jonka syvyys on vähintään 4,2 metriä. Kanavan liikenne koostuu tavara- ja vapaa-ajan vesiliikenteestä. Uittoyhdistys uittaa puutavaraa Kallaveden alueelta Taipaleen kautta Saimaalle. Uittomäärän vuosikeskiarvo on 2000-luvulla ollut noin 340000 eli noin 275000 tonnia puutavaraa. Taipaleen kanava-alueelle sijoittuvat tiet ovat Järvi-Suomen merenkulkupiirin käyttämiä huoltoteitä.

Könönpellon, Taipaleen ja keskustan väliset kevyenliikenteen reitit sijoittuvat valtatie molemmille puolille. Valtatie pohjoispuolella oleva reitti liittyy Hoikanmäentiehen. Reitti jatkuu valtatie alin kanava-alueelle sekä nousee kanavan ylittävälle sillalle. Kevyenliikenteen reittiä hoitaa Savo-Karjalan tiepiiri.

Vierasvenesataman pieni pysäköintialue sijoittuu vierasvenelaiturien ja valtatie väliselle alueelle. Vierasvenesataman rantaan on sallittu vain huoltoliikenne.

Vierasvenesataman itäpuolelle sijoittuu sorapintainen Hoikanmäentie. Tiellä ei ole läpikulkuliikennettä. Tietä käyttää vierasvenesataman lisäksi Varkauden Järvipelastajat ry sekä neljä muuta kiinteistöä kaava-alueen pohjoispuolella. Tie muuttuu ulkoilureitiksi kiertäen Varkausmäen länsireunaa Könönpellon asuinalueelle.

3.2.6 Palvelut, työpaikat, elinkeinotoiminta

Alueella on kanavan liikenteeseen liittyviä toimintoja. Vierasvenesataman puolella ei ole vakituisia työpaikkoja. Kesäaikaan vierasvenesatamassa on ollut veneilijöitä palvelevaa toimintaa: kioski ja polttoaineen myynti sekä huoltotiloja.

Lähimmät kaupalliset ja yhteiskunnalliset palvelut löytyvät Päiviönsaarelta ja Könönpelloilta, jonne on matkaa n.0,5 km. Terveyspalvelut ovat Kommilassa n. 3,5 km päässä.

3.2.7 Luonnonympäristö

Alueelle on ominaista erilaisten kasvillisuustyyppien vaihtelu kuivasta kankaasta rehevään lehtomaahan. Suurin osa alueesta on tuoretta ja lehtomaista mustikkakangasta. Vanhin ja komein lehtipuusto löytyy koskien rannoilta, saarista, niemistä sekä Kanavasaaren kosteikolta ja entiseltä asuinpaikalta. Etelä- ja keskiosan rannat ovat luhtarantaisia ja muualla on louhikkorantaa ja kalliota. Laajin säilynyt pirunpelto on jäärheilukeskuksen kohdalla rannassa. Radanvarren pajukkoiset pikkuluodot ovat vetisten luhtien ympäröimiä. Luonto- ja maisemaselvityksen mukaan Kämärin luonto on säilynyt lähes muuttumattomana, vaikka paikoin onkin nähtävissä käytön aiheuttamaa kulumista

Alueelle tehdyn luonto- ja maisemaselvityksen mukaan monimuotoisimman ja arvokkaimman osan alueesta muodostavat Linnasaari lähiluotoineen, Kalapirtinsaari, Kämärinsaari sekä Kämärinkosken ranta-alueet, tulva-alueet ja kosteikot.

Alueen lajisto on monimuotoinen. Suojeltavia ja harvinaisia kasvilajeja on alueella havaittu useita. Alueen huomionarvoisimmat eläinlajit ovat saukko, liito-orava ja lepakot. Linnasaari on liito-oravan elinalueita. Linnasaaren eteläosassa on myös valkoselkätikalle soveliaista aluetta. Saaressa kasvaa vanhoja lehtipuita. Lahopuuta on pökölöinä ja maapuina. Pesimäkautena alueella on havaittu kaikkiaan 66 lintulajia. Koskialueella esiintyy luontaisesti lisääntyvä lohikanta sekä alueen monimuotoisin hyönteislajisto.

Maaperä alueella on moreenia. Alue ei ole pohjavesialuetta eikä alueella ole talousvesikaivoja.

3.2.8 Alueen historia

Kämärin ja Tyyskän alueella on pitkä historia, joka voidaan katsoa alkaneen kivialta ja myös 1500-luvulta, koska Varkauden alueen kosket olivat hankalat ja niihin syntyi luonnostaan pysähdys ja huoltopaikkoja. Lisäksi kosket olivat kalaisia ja niinpä alueelle syntyi Kruununkalastamo 1500-luvulla. Liikenteen solmukohtana Varkaus nousi ihmisten tietoisuuteen ja Varkauteen alettiin puuhata kauppala tai kaupunkia jo 1700-luvulla mutta se ei toteutunut. Kämärin kannalta (siihen aikaan Myllysaari) merkittävää oli Taipaleen kanavan valmistuminen vuonna 1841. 1800-luvulla oli suurisuuntainen hanke toteuttaa alueelle Koskenniemen kaupunki, joka olisi sijainnut Taipaleen kanavan molemmin puolin ja rajoittunut Ämmäkoskeen.

Kaupungin asemakaavan laati vuonna 1857 maanmittari Carl Rehnström. Hanke ei kuitenkaan toteutunut. Kämärin alueesta kehittyi jatkossa vapaa-ajan viettopaikka. Sinne rakennettiin tanssilava ja Lottakahvila sekä urheilukenttä. Näin Kämärin alueesta tuli suosittu ulkoilualue.

A. Ahlström Oy tilasi arkkitehti/professori Yrjö Lindegreniltä Kämärin alueelle suunnitelmat urheilupuistoa varten. Piirustus on vuodelta 1945. Tällä suunnitelmalla Yrjö Lindegren voitti Lontoon olympialaisten taidekilpailun arkkitehtuurin kultamitalin. Kämärin urheilupuiston suunnitelmaa tehdas toteutti pieneltä osin, mm. urheilukenttä rakennettiin talkoilla. Katsomorakennuksen ja muut rakennelmat kentän yhteyteen suunnitteli Arkkitehtitoimisto K. Ström - O. Tuomisto Helsingistä vuonna 1957. Ns. maratonradan mukainen rata sekä uimala toteutettiin alueelle. Rakenteet on suunnitellut insinööritoimisto Magnus Malmberg Helsingistä.

Tanssilavan toteuttivat WP-35 ja WU yhdessä tehtaan kanssa 1930-luvulla. Tanssilava toimi 1970-luvulle saakka, jonka jälkeen se purettiin. Samassa yhteydessä Kämäriä hävisi myös minigolfrata (rakennettu 1950-l.).

Tyyskän alueella oli kentällä suuret hakevarastot, joihin lotjilla tuotiin halot. Alueella on vielä jäljellä joitain rakenteita hakkeen kuljettimien betonijalustoista. Samoin niemenkärjessä on parakki 1960-luvulta. Huomioitavaa on myös se, että niemen kärjessä on tehty muutoksia, ettei uimalaan ajaudu Pirtinvirrasta mitään.

Taipaleen kanava-alue kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin ympäristöihin. Taipaleen sulkukanava rakennettiin 1835–39 ja se oli Konnuksen kanavan ohella ensimmäinen valtiovallan rakentama sulkukanava. Tämä vanhin kanava jäi käytöstä 1871, minkä jälkeen sen varrella toimi mm. telakka, saha ja mylly. Uusi kaksisulkuinen kanava rakennettiin sen länsipuolelle nälkävuosien hätäaputöinä 1867–71. Tämän kanavan paikalle rakennettiin 1967 uusi uittosulkukanava.

4 KILPAILUN TAVOITTEET

Kämärin alueelle toivotaan raikkaita, innovatiivisia visioita ja ideoita, jotta aluetta pystyttäisiin hyödyntämään monipuolisella tavalla matkailu-, asumis-, ulkoilu- ja virkistyskäyttöön. Kämärin sijainti lähellä Varkauden keskustaa, kaunis luonto, kulttuurimaisema ja rakennusperintö antavat mielenkiintoisen suunnittelupohjan lisätä alueen vetovoimaisuutta.

Kämärin ideakilpailun tavoitteet:

- kehittää alueen matkailua siten, että ideat voidaan saattaa yksityisen tahon toteutettaviksi
- lisätä alueen rakentamismahdollisuuksia: matkailu, asuminen
- synnyttää ideoita, jotka tukevat alueen kokonaisuutta ja yhdistävät suunnittelualueen jouhevasti kaupungin keskustaan
- kehittää Kämärin aluetta kuntalaisten virkistys- ja vapaa-ajantoimintaa tukevana paikkana
- kehittää alueen kulttuuripalveluja
- parantaa ympäristön viihtyisyyttä: siltayhteydet saarille, saarien ja ranta-alueen hyödyntäminen, Taipaleen vanha kanava-alue
- keksii keinoja rakennusten hyötykäytölle: harjoitushallin uusi käyttö, Taipale-paviljonki
- korostaa Varkauden kaupungin teollisen rakennusperinnön näkyvyyttä
- lisätä alueen vetovoimaisuutta luontoarvoja kunnioittaen: maisemarakentaminen

5 SUUNNITTELUOHJEET

Kilpailualue on lahtien ympäröimä maa-alue, joka yhdistyy länsiosastaan kaupungin keskustaan, Päiviönsaareen. Kilpailualue muodostuu toiminnaltaan kolmesta erityyppisestä alueesta: luontoalueesta, urheilualueesta ja kanava-alueesta, joita on kuvailtu tarkemmin kohdassa 3.2.1.

Taipaleen alueesta on tehty vuonna 2000 selvitys: "Kanavien Varkaus-Taipaleen alueen matkailun ja elinkeinotoiminnan selvityshanke". Selvityksessä on kiinnitetty huomiota Taipaleen alueen nykytilanteeseen ja ongelmakohtiin. Selvitykseen on koottu ajatuksia, kuinka alueen ongelmia voitaisiin parantaa ja miten ongelmia saataisiin ratkottua. Selvityksessä ilmenneitä asioita voi käyttää suunnitelmien ja ideoinnin pohjana matkailua tukevaa suunnittelua ajatellen. Kirjattuja ideoita ei ole tarkoitettu tiukiksi ehdoiksi suunnittelulle, vaan kilpailija voi tuoda esille uusia visioita alueen matkailun kehittämiseksi ja alueen suunnittelulle.

Kilpailija voi sijoittaa rakentamiseen tarkoitettuja maankäyttöratkaisuja koko kilpailualueelle, lukuun ottamatta luontoalueen arvokkaimpia alueita ja Taipaleen toiminnassa olevan kanavan vartta, jonka Järvi-Suomen merenkulkupiiri on rajannut turvallisuuden ja kanavan toiminnan takia pois kilpailualueesta. Järvi-Suomen merenkulkupiiri purkaa alueella omistamansa kanavahenkilökunnan käytössä olleen rivitalon ja varastorakennuksen. Rajaukset ja purettavat rakennukset löytyvät liitteestä Kämäri2009ideakilpailu/rajaukset. Kilpailualueella sijaitsee kaksi tyhjillään olevaa rakennusta jäähalli ja motelli Taipale-paviljonki, joille etsitään kilpailun kautta uusia käyttötarkoituksia. Kilpailija voi esittää vaihtoehtoisesti myös rakennusten poistamista, mikäli suunnitelma ei tue rakennusten säilyttämistä ja alueelle voidaan esittää parempaa maankäyttöä. Rakentamisen osalta Kämärin herkkä luonnonympäristö, maisema-arvot ja rakennusperintö tulee huomioida suunnittelussa.

Ideoinnissa on kiinnitettävä huomiota kilpailualueen erityyppisten osa-alueiden: luontoalueen, urheilualueen ja kanava-alueen liittymiseen toisiinsa sekä alueen kytkemistä Päiviönsaaren kaupunkikeskustaan. Järvi-Suomen merenkulkupiiri on merkinnyt tiealueet, jotka tulisi säilyttää kanavan huoltoteinä. Tiemerkinnot löytyvät liitteestä kamari2009ideakilpailu/rajaukset.

6 ARVOSTELUPERUSTEET

Palkintolautakunta painottaa arvioinnissaan seuraavia seikkoja:

- ideoiden laatua ja käyttökelpoisuutta

- arkkitehtonista kokonaisuutta ja omaleimaisuutta
- rakentuvien osa-alueiden toimivuutta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta
- toimenpiteiden vaikutuksia rakennettuun ympäristöön
- toimenpiteiden soveltumista luonnonympäristöön
- tavoitteiden toteutettavuutta kilpailuehdotusten pohjalta

7 EHDOTUSTEN LAADINTAOHJEET

7.1. Vaadittavat asiakirjat

Piirustukset kiinnitetään A1 (840x594 mm) kokoisille, vaakasuuntaisille, jäykille ja keveille alustoille. Alustoja saa olla enintään neljä.

Ehdotukseen on liitettävä mukaan

1. Pienennetty A3-kokoinen suora piirustussarja kilpailualustoista.
2. CD-levy, joka sisältää:
 - erillisinä pdf-tiedostoina A3-kokoiset pienennökset A1-kokoisista piirustusalueista (300 dpi)
 - selostus pdf-tiedostona

Pdf- tiedostoista on poistettava tekijän henkilöllisyyteen liittyvät tunnisteet. Kilpailun järjestäjä varmistaa, että tunnistetiedot on poistettu.

1. Kokonaissuunnitelma 1:5000

Havainnekuva koko kilpailualueesta ja sen liittymisestä ympäristöön. Kuvasta tulee käydä ilmi alueen kokonaisidea, korttelirakenne, viheralueet ja kilpailijan esittämien toimintojen sijoittaminen alueelle. Kaupunkirakenteen kokonaisuus tulee esittää havainnollisesti. Ratkaisujen periaatteita voi lisäksi kuvata kaavioin tai muita ehdotuksia esittää parhaiten kuvaamalla tavalla.

2. Havainnekuvia 1:2000

Ehdotusten periaatteista, kaupunkirakennetta ja miljöötä selventäviä havainnekuvia kilpailijan valitsemilta eri tyyppisiltä alueilta. Kuvissa esitetään rakennusten kerrosluku, kerrosala, kadut, kävely- ja pyöräilyreitit, puistojen luonne ja pysäköintijärjestelyt. Rakennukset esitetään varjostettuina siten, että varjot eivät peitä informaatiota. Valon tulokulma on 45 astetta lounaasta.

3. Piirroksia alueen miljöötyypeistä ja rakentamisen luonteesta

Piirrosten tulee kuvata ratkaisujen tilallista luonnetta, rakennusmassoja ja niiden suhdetta toisiinsa, kaupunki- ja maisematiloja ja pihapiirien järjestelyjä.

4. Kaavarunko 1:5000

Kaavarungossa esitetään alueiden pääasialliset käyttötarkoitukset eri väreillä.

5. Liikenneverkkokaavio

Kaaviossa tulee esittää suunnitelman eri liikennemuodot omalla värillä tms. (joukkoliikenne, katuverkko, kevyen liikenteen reitit, ulkoilureitit) sekä alueen liittyminen ympäröiviin alueisiin.

6. Selostus

Ehdotukseen on liitettävä lyhyt selostus, josta käy ilmi ratkaisun pääperiaatteet. Selostuksessa on esitettävä laskelma koko alueen asukasmäärästä, rakennettavasta kerrosalasta, pysäköintipaikkamäärästä ja pysäköintinormeista. Selostus on kiinnitettävä alustaan.

7.2. Kilpailusalaisuus

Kilpailuehdotusten jokainen asiakirja on varustettava kilpailijan valitsemalla nimimerkillä. Ehdotuksen mukana on jätettävä suljettu, läpinäkymätön, nimimerkillä varustettu kirjekuori, joka sisältää ehdotuksen nimimerkin, tekijän nimen ja yhteystiedot. Lisäksi on ilmoitettava

kenellä on ehdotuksen tekijänoikeus ja ketkä ovat toimineet avustajina. Jos tekijät ilmoittavat yrityksen nimen, tullaan yrityksen nimi julkaisemaan tekijän nimen yhteydessä.

7.3. Kilpailuehdotusten sisäänjätö

Kilpailu päättyy maanantaina 16.11.2009. Kilpailuehdotukset on jätettävä klo 15.00 mennessä osoitteeseen:

Varkauden kaupunki
Tekninen toimi/kaavoituspalvelut
Ahlströminkatu 6, Varkaus

tai jätettävä todistettavasti postin tai muun kuljetuslaitoksen toimitettavaksi saman päivän aikana osoitteeseen:

Varkauden kaupunki
Tekninen toimi/kaavoituspalvelut
PL 208, 78201, Varkaus

Kilpailijan on ehdottomasti varmistettava, että lähetyksen päällä on postin tai muun kuljetuslaitoksen merkintä sisäänjätöhetkestä. Lähetyksen päälle on merkittävä: "Varkauden Kämärin alueen ideakilpailu 2009"

Lähetyksen on oltava perillä viimeistään maanantaina 23.11.2009 klo 15.00 mennessä. Listan kilpailun järjestäjälle saapuneiden ehdotusten nimimerkeistä ja arvioitu kilpailun ratkaisajankohta julkaistaan kilpailun verkkosivuilla.

Palkintolautakunta

valokuvat: Arto Hämäläinen